

107426 - School mag een leerling niet verwijderen als speciaal onderwijs aangewezen is en er geen tlv voor speciaal onderwijs is afgegeven.

ADVIES

in het geding tussen:

de heer A en mevrouw B, verzoekers,
gemachtigde: de heer mr. J.M. Stevers

en

het College van Bestuur van C, gevestigd te X, het bevoegd gezag van sbo D te Z, verweerder
gemachtigde: mevrouw mr. N.J.A.P.B. Niessen

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Op 12 september 2016, en aangevuld op 7 oktober 2016, hebben verzoekers aan de Commissie een geschil voorgelegd over het besluit van verweerder om E met ingang van 1 augustus 2016 van school te verwijderen.

Verweerder heeft op 3 oktober 2016 een verweerschrift ingediend.

De mondelinge behandeling van het geschil vond plaats op 13 oktober 2016 te Utrecht.

Verzoekers verschenen ter zitting en werden bijgestaan door hun gemachtigde.

Verweerder werd ter zitting vertegenwoordigd door de heer F, directeur sector West, en de heer G, directeur van de school.

Namens het Samenwerkingsverband H (verder te noemen: het samenwerkingsverband) was aanwezig de heer J, lid van het managementteam en routebegeleider.

DE FEITEN

1. Verzoekers zijn de ouders van E, geboren op 9 juli 2007. E bezocht de eerste leerjaren een reguliere basisschool. In de schooljaren 2014-2015 en 2015-2016 was zij leerling van de groepen 3 en 4 van sbo D (verder: de school).
2. De indicatiebeschikking op basis waarvan E de school bezocht, eindigde op 1 december 2015.
3. In oktober 2015 is bij E een TIQ van 62 vastgesteld.
4. In november 2015 heeft verweerder aan verzoekers te kennen gegeven dat E beter tot haar recht zou komen op een school voor zeer moeilijk lerende kinderen (speciaal onderwijs, cluster 3). Verzoekers hebben geweigerd om het aanvraagformulier te ondertekenen voor een toelaatbaarheidsverklaring (tlv) voor E tot het speciaal onderwijs.

De Commissie Toelaatbaarheidsverklaringen van het samenwerkingsverband heeft de aanvraag wegens het ontbreken van de ondertekening van verzoekers niet beoordeeld en teruggestuurd naar de school.

5. In overleg met het samenwerkingsverband heeft de school toegestaan dat E ook zonder een geldige indicatiebeschikking of een tlv tot het einde van het schooljaar 2015-2016 de school bleef bezoeken.
6. Bij beslissing van 17 mei 2016 heeft de directeur van de school aan verzoekers meegedeeld dat E na 1 augustus 2016 de school moest verlaten en per die datum zou worden uitgeschreven als leerling.
7. Verzoeker heeft bezwaar gemaakt tegen deze beslissing om E van school te verwijderen. Bij beslissing van 22 juni 2016 heeft de sectordirecteur West als vertegenwoordiger van verweerder aan verzoeker meegedeeld dat het bezwaar hem niet op andere gedachten had gebracht.
8. Verzoeker heeft daarna met diverse instanties (onderwijsconsulent, leerplichtambtenaar, MEE, samenwerkingsverband) overleg gevoerd om de situatie op te lossen. Dat is niet gelukt en sinds het begin van het schooljaar 2016-2017 zit E thuis.
9. Op 12 september 2016 hebben verzoekers zich tot de Commissie gewend met het verzoek een oordeel uit te spreken over het besluit tot verwijdering van E van de school.

STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Standpunt verzoekers

Het verzoekschrift is aan de late kant ingediend omdat de ouders steeds in overleg zijn gebleven met alle instanties rondom hun dochter en omdat E nog onderzocht werd door een orthopedagoog. Verzoekers vinden het onbegrijpelijk dat de school geen nader onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van E heeft verricht zodat had kunnen blijken dat het speciaal onderwijs voor haar niet de juiste plaats is. Enkele jaren geleden, bij de overgang van E naar het sbo, werd verzoekers nog verzekerd dat zij daar het beste op haar plaats was en dat speciaal onderwijs niet aan de orde was. Verzoekers hebben geen medewerking verleend aan het opstellen van een groeidocument omdat verweerder dat niet wilde gebruiken om E vooruit te helpen, maar alleen om haar naar het speciaal onderwijs te kunnen sturen. Als de school vindt dat ze E niet goed genoeg kan begeleiden, komt dat doordat er te veel leerlingen in een klas worden geplaatst. Een andere sbo-school, K, is bereid om E toe te laten mits er een tlv wordt afgegeven. Verweerder is echter niet bereid om een tlv voor het sbo aan te vragen. De beide scholen voor speciaal onderwijs die bereid zijn om E toe te laten, zijn voor haar niet geschikt. Op de school in L zitten veel erg drukke leerlingen en de school in M is voor verzoekers niet goed bereikbaar.

Standpunt verweerder

Het reglement van de Commissie bepaalt dat een verzoekschrift binnen zes weken na een beslissing moet worden ingediend. Verzoekers hebben het verzoekschrift niet binnen zes weken na de beslissing om E van school te verwijderen ingediend. Het verzoek is daarom niet-ontvankelijk.

De school is handelingsverlegen en kan E niet de begeleiding geven die zij nodig heeft. Alleen op het gebied van rekenen maakt zij vorderingen overeenkomstig de gehanteerde methode. Het advies van de aan de school verbonden orthopedagoog is om E in te schrijven op een school voor zeer moeilijk lerende kinderen. Als E de school zou blijven bezoeken, zou de achterstand ten opzichte van haar klasgenoten verder groeien en zou zij in een isolement terechtkomen. Ondanks dat verzoekers niet hebben ingestemd met het aanvragen van een tlv-so, is verweerder daar toch toe overgegaan. Het samenwerkingsverband heeft de aanvraag tlv niet in behandeling genomen omdat verzoekers de aanvraag niet ondersteunden. Er was echter volgens verweerder voldoende informatie beschikbaar om een tlv voor het so af te geven. Het aanvragen van een tlv voor het sbo is niet aan de orde omdat verweerder er nu juist van overtuigd is dat E daar niet goed kan worden begeleid. Verweerder acht het onwaarschijnlijk dat sbo-school K zich bereid verklaard heeft om E toe te laten. Die school valt ook onder het gezag van verweerder en als er al een toezegging is gedaan, is dat niet bevoegd gebeurd. Beide so-scholen die bereid zijn om E toe te laten zijn passend. Voorwaarde is dan wel dat er een tlv-so wordt afgegeven. Op beide so-scholen kan aan E onderwijs op maat worden geboden, waardoor zij de kans krijgt om naar het praktijkonderwijs uit te stromen. Eventuele vervoersproblemen kunnen via de gemeente worden opgelost. De verwijderingsprocedure is correct gevolgd, zij het dat E pas wordt uitgeschreven als zij op een andere school als leerling wordt ingeschreven.

INBRENG SAMENWERKINGSVERBAND

Het samenwerkingsverband verklaart dat het zeer regelmatig overleg heeft gevoerd, met name met verzoekers. Inhoudelijk is men daarbij uitgegaan van de verklaringen van de deskundigen uit het ondersteuningsteam. Dat wil zeggen dat men aankoerste op afgifte van een tlv voor E voor speciaal onderwijs, cluster 3. De aanvraag van de tlv is vanwege het ontbreken van instemming van de ouders echter nooit volledig geweest zodat een tlv niet kon worden afgegeven. Een breed overleg tussen verzoekers, de school, de mogelijk toekomstige scholen, het samenwerkingsverband, de leerplichtambtenaar, het Centrum voor Jeugd en Gezin en een onderwijsconsulent is niet tot stand gekomen omdat verzoekers weigerden om de beschikbare gegevens over E met alle betrokkenen te delen. Aldus is het plaatsingsproces ten gevolge van gebrek aan medewerking van verzoekers in een impasse geraakt.

OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Bevoegdheid en ontvankelijkheid

Op grond van artikel 43 lid 2 van de Wet op het primair onderwijs (WPO) kunnen aan de Commissie geschillen worden voorgelegd die verband houden met de verwijdering van een

leerling. Het geschil heeft betrekking op de beslissing van verweerder om E van school te verwijderen zodat de Commissie bevoegd is.

De beslissing van verweerder om E van school te verwijderen dateert van 22 juni 2016. De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bedraagt op grond van het Reglement van de Commissie zes weken. Derhalve eindigde deze termijn op 3 augustus 2016. Het verzoekschrift is ter post bezorgd op 12 september 2016, derhalve na afloop van de genoemde termijn. Het staat vast dat verzoekers tussen de beslissing tot verwijdering en het indienen van het verzoek met nagenoeg alle betrokkenen overleg hebben gevoerd over de ontstane situatie. Voorts bevat de beslissing tot verwijdering een onvolledige vermelding van de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Commissie. Onder deze omstandigheden is het overschrijden van de termijn binnen welke een verzoekschrift kan worden ingediend verschoonbaar en is het verzoek ontvankelijk.

Beoordeling verwijderingsbesluit

Als een school een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte verwijderd omdat ze meent dat zij de benodigde ondersteuning niet – meer – kan bieden, toetst de Commissie mede of er deugdelijk onderzoek is gedaan naar het ontwikkelingsperspectief, naar de voor de school nog resterende begeleidingsmogelijkheden en of een andere school is gevonden die bereid is de leerling toe te laten.

Het staat niet ter discussie dat E een leerling is met een extra ondersteuningsbehoefte. Dit blijkt reeds uit het onderwijskundig rapport dat haar vorige – reguliere – basisschool heeft opgesteld toen zij met ingang van augustus 2014 de sbo-school ging bezoeken. Aan de hand van individuele handelingsplannen heeft de school E begeleid. Gebleken is echter dat haar didactische ontwikkeling stagneerde, dat zij op cognitief en sociaal-emotioneel gebied niet mee kon met haar klasgenoten en dat haar begeleiding steeds meer individuele aandacht van de leerkracht vergde. Mede omdat eind december 2015 de beschikking voor sbo-onderwijs verviel, heeft verweerder onderzocht of voortzetting van haar schoolloopbaan op de school, dan wel een overstap naar een andere setting het meest aangewezen was voor E. Begin oktober 2015 heeft de aan de school verbonden orthopedagoog E onderzocht. De conclusie van dit onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van E luidde dat zij binnen het sbo opnieuw een aanvangsprogramma zou moeten volgen. Dat achtte de onderzoeker onwenselijk omdat het leeftijdsverschil met de leerlingen op hetzelfde niveau te groot zou worden. Op basis van dit onderzoek heeft de orthopedagoog geadviseerd E te laten overstappen naar het speciaal onderwijs (cluster 3). De Commissie is gebleken dat de school over de mogelijkheid beschikt, eventueel op basis van een arrangement van het samenwerkingsverband, om een leerling te ondersteunen met extra individuele begeleiding. Die ondersteuningsfaciliteit dient ertoe een opgelopen achterstand te overbruggen en de leerling weer op niveau te brengen. Die faciliteit is voor E echter geen passende oplossing omdat zij juist gebaat is bij een permanente vorm van extra individuele begeleiding. Juist daarvoor is de onderwijsvorm van speciaal onderwijs ingericht. Bovendien kan E daar aansluiting houden met leerlingen van haar leeftijd.

Naar het oordeel van de Commissie heeft de school op grond van bovenstaande redelijkerwijs mogen concluderen dat de voor E benodigde begeleiding niet door de school kon worden geboden.

Vervolgens rijst de vraag of verweerder een andere school bereid heeft gevonden om E toe te laten. De Commissie is van oordeel dat op basis van de beschikbare gegevens de conclusie gerechtvaardigd is dat speciaal onderwijs (cluster 3) de meest aangewezen onderwijssetting voor E is. Het onderwijs wordt in kleine groepen en indien nodig op individueel niveau gegeven. In een dergelijke setting is de kans het grootst dat E uiteindelijk kan uitstromen naar het praktijk-onderwijs, het voor haar, volgens de huidige inschatting van haar mogelijkheden, haalbare niveau. Twee so-scholen, cluster 3, in de regio hebben zich in beginsel bereid verklaard om E toe te laten. Voor toelating tot deze scholen is echter een toelaatbaarheidsverklaring (tlv) van het samenwerkingsverband vereist. De aanvraag van verweerder van een tlv so heeft het samenwerkingsverband niet behandeld omdat deze incompleet zou zijn vanwege het ontbreken van instemming van verzoekers met de aanvraag. De Landelijke Bezwaaradviescommissie Toelaatbaarheidsverklaringen heeft eerder uitgesproken dat toestemming of instemming van de ouders niet vereist is voor het aanvragen en afgeven van een tlv (zie bijvoorbeeld advies 107374). Het had op de weg van de school gelegen om, eventueel door het voeren van een bezwaar-procedure, het samenwerkingsverband ertoe te bewegen alsnog een tlv voor E af te geven. De toelaatbaarheidsverklaring is een voorwaarde voor toelating tot het speciaal onderwijs. Zonder tlv, die pas wordt afgegeven nadat twee deskundigen op verzoek van het samenwerkingsverband daartoe positief hebben geadviseerd, kan immers niet met zekerheid worden gesteld dat de so-scholen gerechtigd waren om E toe te laten. De verklaring van beide so-scholen dat zij E toelaatbaar achten tot het so is onvoldoende om te kunnen oordelen dat aan de zorgplicht is voldaan. Dit leidt tot de conclusie dat verweerder niet voldaan heeft aan het vereiste dat een andere – passende – school bereid was om E in te schrijven.

Op grond van bovenstaande is de Commissie van oordeel dat verweerder niet heeft voldaan aan de vereisten voor het nemen van het besluit om E van school te verwijderen. De Commissie zal daarom het verzoek gegrond verklaren.

De Commissie wil ten slotte niet onopgemerkt laten dat de situatie waarin E geen school bezoekt uiterst ongewenst is. Het verdient daarom aanbeveling dat alle betrokkenen alsnog in een breed overleg proberen een oplossing te bereiken. Het spreekt voor zich dat een dergelijk overleg meer kans van slagen heeft indien alle betrokkenen zich onthouden van het stellen van voorwaarden vooraf.

OORDEEL

Op grond van bovenstaande overwegingen oordeelt de Commissie het verzoek gegrond.

ADVIES

De Commissie adviseert:

- verweerder om – opnieuw – een tlv voor E aan te vragen voor toelating tot een school voor speciaal onderwijs, cluster 3;

Onderwijsgeschillen

Geschillencommissie passend onderwijs

- het samenwerkingsverband om een dergelijke aanvraag in behandeling te nemen, ook indien verzoekers niet instemmen met de aanvraag;
- verzoekers om de gegevens ter beschikking te stellen die de school nodig heeft om een groeidocument voor E op te stellen.

Aldus vastgesteld te Utrecht op 18 november 2016 door mr. drs. P.H.A. van Geel, voorzitter, drs. L.F.P. Niessen en drs. J.P.M. Wichers-Bots, leden, in aanwezigheid van mr. M. Smulders, secretaris.

mr. drs. P.H.A. van Geel
voorzitter

mr. M. Smulders
secretaris